

Regeringens proposition

1995/96:169

Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet
AB och AB Tipstjänst, m.m.

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 7 mars 1996

Lena Hjelm-Wallén

Göran Persson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst slås samman genom att staten i ett första steg placerar bolagens aktier i ett nybildat bolag som därmed blir moderbolag till de båda bolagen. I propositionen föreslås också att ett vinstdelningssystem införs där det statsägda bolagets vinster delas mellan staten och föreningslivet. Systemet föreslås ersätta nu gällande system som innebär att AB Tipstjänsts hela överskott av en produkt (värdeautomatspel) lämnas till föreningslivet. Vidare föreslås att de statsägda bolagen undantas från lotteriskatt och statlig inkomstskatt, utom när det gäller vissa inkomster från fastighetsinnehav. Slutligen innehåller propositionen ett förslag som rör långivningen för det statligt ägda bolaget Venantius AB.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1482) om lotteriskatt..	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig in-	
	komstskatt	5
3	Ärendet och dess beredning.....	8
4	Bakgrund.....	9
5	Utgångspunkter för regeringens förslag.....	11
6	Sammanslagning av Penninglotteriet och Tipstjänst.....	12
7	Vinstdelningssystem mellan staten och föreningslivet.....	14
8	De statligt ägda spelbolagen skattebefrias.....	16
9	Forskning om spelberoende m.m.....	17
10	Ekonomiska konsekvenser.....	18
11	Andra bolagsfrågor.....	20
Bilaga 1	De statligt styrda spelbolagens koncessioner och organisation m.m. (Ds 1995:61) Sammanfattning av rapportens förslag	22
Bilaga 2	Sammanställning av remissyttranden över rapporten (Ds 1995:61)	24

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1947:576) om statligt inkomstskatt,
3. bemyndigar regeringen att slå samman Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst på det sätt som föreslås,
4. godkänner att regeringen bildar ett nytt aktiebolag som kan överta aktierna i Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst som ett led i sammanslagningen,
5. bemyndigar regeringen att ändra vinstdelningssystemet mellan staten och föreningslivet på det sätt som föreslås.
6. godkänner att Venantius AB får lämna lån inom en ram på högst 300 miljoner kronor för särskilda ändamål.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1482) om lotteriskatt

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1991:1482) om lotteriskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Lotteriskatt skall betalas enligt denna lag till staten för svenskt lotteri.

Skatt tas ut med 35 procent av den behållning som återstår sedan de sammanlagda vinsterna enligt vinstplan eller annat beslut om att viss andel av insatserna skall utbetalas som vinster avräknats från de sammanlagda insatserna.

Skatt skall inte betalas för

1. sådant lotteri som avses i lagen (1972:820) om skatt på spel,	
2. sådant lotteri som avses i lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.,	
3. vinstdragning på här i landet utfärdade premieobligationer,	
4. lotteri som har anordnats av sådan sammanslutning som avses i 15 § lotterilagen (1994:1000),
<i>eller</i>	4. lotteri som har anordnats av sådan sammanslutning som avses i 15 § lotterilagen (1994:1000),
5. lotteri där vinsterna inte utgörs av pengar.	5. <i>lotteri som har anordnats av Svenska Penninglotteriet Aktiebolag, Aktiebolaget Tipstjänst eller det av staten ägda bolag som äger aktierna i dessa bolag, eller</i>
	6. lotteri där vinsterna inte utgörs av pengar.

Beteckningen lotteri har samma betydelse i denna lag som i 3 § lotterilagen (1994:1000).

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1996.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att 7 § 4 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

4 mom. Akademier, allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar är skyldiga att vara medlemmar, samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att fullgöra uppgifter som enligt nämnda stadgar ankommer på sammanslutningarna,

sjömanshus, företagareförening som erhåller statsbidrag, regionalt utvecklingsbolag som med stöd av 1 § lagen (1994:77) om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag har fått rätt att pröva frågor om stöd till näringsidkare samt moderbolag till sådant regionalt utvecklingsbolag, regleringsförening som avses i lagen (1967:340) om prisreglering på jordbrukets område och i lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område,

allmänna försäkringskassor, erkända arbetslöshetskassor, personalstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. med ändamål uteslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall, stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att utge avgångsersättning till friställd arbetstagare eller främja åtgärder till förmån för arbetstagare som blivit uppsagd eller löper risk att bli uppsagd till följd av driftsinskränkning, företagsnedläggelse eller rationalisering av företags verksamhet eller med ändamål att utge permitteringslönersättning, bolag eller annan juridisk person som avses i lagen (1984:1009) om beslutanderätt för bolag eller annan juridisk person med uppgift att lämna permitteringslönersättning, sådana ömsesidiga försäkringsbolag som avses i lagen om yrkesskadeförsäkring,

Allmänna sjukförsäkringsfonden,
Alva och Gunnar Myrdals stiftelse,
Apotekarsocietetens stiftelse för
främjande av farmacins utveckling
m.m., Bokbranschens
Finansierings-institut Aktiebolag,
Bryggeristiftelsen, Dag
Hammar skjöldes minnes-fond,
Fonden för industriellt
utvecklingsarbete, Fonden för
industriellt samarbete med u-länder,
Fonden för svensk-norskt
industriellt samarbete,
handelsprocedurrådet, Jernkontoret

och

SIS-Standardiseringskommis-sionen i Sverige, så länge kontorets respektive kommissionens vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till delägare eller medlemmar, Nobelstiftelsen, Norrlandsfonden, Olof Palmes minnesfond för internationell förståelse och gemensam säkerhet, Stiftelsen Industricentra, Stiftelsen industriellt utvecklingscentrum i övre Norrland, Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling, Stiftelsen Landstingets fond för teknikupphandling och produktut-veckling, Stiftelsen för produktut-vecklingscentrum Göteborg, Stiftelsen Produktionstekniskt centrum i Borås för tekoindustrin - PROTEKO, Stiftelsen Produktutvecklings-centrum i Östergötland, Stiftelsen samverkan universitet/högskola och näringsliv i Stockholm och de sex motsvarande stiftelserna med säte i Luleå, Umeå, Uppsala, Linköping, Göteborg respektive Lund, Stiftelsen Småföretagsfonden, Stiftelsen för samverkan mellan Lunds universitet och näringslivet - SUN, Stiftelsen Sveriges Nationaldag, Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet, Stiftelsen UV-huset, Stiftelsen ÖV-huset, Svenska bibelsällskapets bibelfond, Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, *Svenska Penninglotteriet Aktiebolag*, Svenska skeppshypotekskassan, Svenska UNICEF-kommittén, Sveriges exportråd, Sveriges turistråd, TCO:s internationella stipendiefond till statsminister Olof Palmes minne, *Aktiebolaget Tipstjänst och Aktiebolaget Trav*

och Galopp,

Allmänna sjukförsäkringsfonden,
 Alva och Gunnar Myrdals stiftelse,
 Apotekarsocietetens stiftelse för
 främjande av farmacins utveckling
 m.m., Bokbranschens
 Finansierings-institut Aktiebolag,
 Bryggeristiftelsen, Dag
 Hammarskjölds minnes-fond,
 Fonden för industriellt
 utvecklingsarbete, Fonden för
 industriellt samarbete med u-länder,
 Fonden för svensk-norskt
 industriellt samarbete,
 handelsprocedurrådet, Jernkontoret
 och
 SIS-Standardiseringskommis-sionen
 i Sverige, så länge kontorets
 respektive kommissionens
 vinstmedel används till allmänt
 nyttiga ändamål och utdelning inte
 lämnas till delägare eller
 medlemmar, Nobelstiftelsen,
 Norrlandsfonden, Olof Palmes
 minnesfond för internationell
 förståelse och gemensam säkerhet,
 Stiftelsen Industricentra, Stiftelsen
 industriellt utvecklingscentrum i
 övre Norrland, Stiftelsen Institutet
 för Företagsutveckling, Stiftelsen
 Landstingets fond för
 teknikupphandling och
 produktutveckling, Stiftelsen för
 produktutvecklingscentrum
 Göteborg, Stiftelsen
 Produktionstekniskt centrum i Borås
 för tekoindustrin - PROTEKO,
 Stiftelsen
 Produktutvecklings-centrum i
 Östergötland, Stiftelsen samverkan
 universitet/högskola och näringsliv i
 Stockholm och de sex motsvarande
 stiftelserna med säte i Luleå, Umeå,
 Uppsala, Linköping, Göteborg
 respektive Lund, Stiftelsen
 Småföretagsfonden, Stiftelsen för
 samverkan mellan Lunds universitet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

och näringslivet - SUN, Stiftelsen
Sveriges Nationaldag, Stiftelsen
Sveriges teknisk-vetenskapliga
attachéverksamhet, Stiftelsen
UV-huset, Stiftelsen ÖV-huset,
Svenska bibelsällskapets bibelfond,
Svenska kyrkans stiftelse för
rikskyrklig verksamhet, Svenska
skeppshypotekskassan, Svenska
UNICEF-kommittén, Sveriges
exportråd, Sveriges turistråd, TCO:s
internationella stipendiefond till
statsminister Olof Palmes minne,
Aktiebolaget Trav och Galopp *och
de bolag som avses i 1 § tredje
stycket 5 lagen (1991:1482) om
lotteriskatt,*

frikallas från skattskyldighet för all annan inkomst än inkomst av
näringsverksamhet som hänförs till innehav av fastighet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1996 och tillämpas första gången vid
1997 års taxering.

3 Ärendet och dess beredning

På spel- och lotteriområdet har genom åren ett stort antal utredningar genomförts. Under början av 1990-talet utgjorde en spelskatteutredning (SOU 1990:56) underlag till en förändrad och likformig beskattning av de tre statligt styrda spelbolagen, AB Trav och Galopp (ATG) Svenska Penninglotteriet AB (Penninglotteriet) och AB Tipstjänst (Tipstjänst), med skattesatsen 35 procent av omsättningen efter avdrag för vinsterna. Den s.k. ATG-utredningen (SOU 1991:7) ledde till förändringar i avtalet mellan staten och ATG:s ägare Svenska Travsportens Centralförbund (STC) och Svenska Galoppens Centralförbund (SGC) angående riktlinjer för ATG. RRV har i en förvaltningsrevision (Fg 1991:1) Penninglotteriet och Tipstjänst - spelbolag i samverkan ? granskat förutsättningarna för en närmare samverkan mellan Penninglotteriet och Tipstjänst. Spelmarknadsutredningen (Ds 1991:51) granskade organiseringen av de statliga spelen och spelbolagen med anledning av den hårdare konkurrenssituationen på spelmarknaden och stagnationen av statens intäkter från spelbolagen. Utredningens förslag ledde till att de tre spelbolagen kvarstod som fristående bolag men att en tydligare gränsdragning mellan Tipstjänst och Penninglotteriet infördes i bolagens tillstånd. Lotteriutredningen (SOU 1992:130) undersökte och lade fram förslag till åtgärder för att öka folkrörelsernas möjligheter till intäkter från lotterier och spel. Förslagen låg till grund för regeringens proposition om ny lotterilag och senare riksdagens beslut (prop. 1993/94:182, bet. 1993/94:KrU32, rskr.415) om ny lotterilag (SFS 1994:1000). Samtidigt föreslogs i en särskild proposition att Tipstjänst skulle överföras till föreningslivet (prop.1993/94:243). Förhandlingarna om försäljningen avbröts under hösten 1994.

Den 22 december 1994 uppdrog regeringen åt chefen för Finansdepartementet att tillkalla en arbetsgrupp med uppdrag att göra en översyn av den svenska spelmarknadens struktur m.m. Genom beslut av regeringen den 27 april 1995 återkallades uppdraget. Den 15 juni 1995 meddelade civil- och finansministrarna i ett gemensamt pressmeddelande att regeringen hade för avsikt att följa den totala svenska spelmarknadens utveckling och vidta eventuellt nödvändiga åtgärder för att dämpa konkurrenstrycket och skapa tydligare gränser mellan aktörerna på marknaden. Som ett led i detta skulle regeringen pröva de statliga bolagens koncessioner och särskilt överväga frågan om en sammanslagning av Penninglotteriet och Tipstjänst. Mot denna bakgrund överlämnade en arbetsgrupp inom Finansdepartementet i oktober 1995 rapporten De statligt styrda spelbolagens koncessioner och organisation m.m. (Ds 1995:61) till finansministern. Rapporten benämns här "Spelbolagsutredningen". Utredningens förslag rör spelmarknadsfrågor som handläggs inom Finansdepartementet dvs. de statligt styrda spelbolagen, dess koncessioner och skattevillkor m.m. Flera av förslagen kan regeringen ta ställning till såsom tillståndsmyndighet för spelbolagen. Bland dessa kan nämnas förslag rörande ATG:s möjligheter att skapa s.k. Jackpots och det statsägda

bolagets möjligheter att dela ut preskriberade vinstmedel. Dessa förslag kommer att beredas vidare av regeringen under våren.

Spelbolagsutredningen har remissbehandlats. En sammanställning över utredningens förslag finns i bilaga 1 och över remissinstanserna och deras yttranden i bilaga 2.

Regeringen avser att senare i vår lämna en proposition med vissa förslag till förändring av lotterilagen (1994:1000). Dessa förslag bereds förnär-varande i Civildepartementet. Då vissa av förslagen i spelbolagsutredningen kräver förändringar av lotterilagen kommer dessa förslag att beredas i samband med övriga förslag till förändring av lotterilagen.

Lagförslagen är av sådan enkel beskaffenhet att hörande av *Lagrådet* skulle sakna betydelse. Yttrande från *Lagrådet* har därför inte inhämtats.

4 Bakgrund

Spelmarknaden

På lotteri- och spelmarknaden verkar förutom de statsägda spelbolagen Penninglotteriet och Tipstjänst samt det statligt styrda ATG, som alla fått tillstånd av regeringen att bedriva olika former av spel och lotterier, också folkrörelser. Folkrörelserna, som är ideella föreningar och bedriver allmännyttig verksamhet har fått tillstånd av myndighet (i undantagsfall av regeringen) att anordna egentligt lotteri eller bingo. Dessutom finns företag som av myndighet fått tillstånd enligt lotterilagen att i kommersiellt syfte anordna kasinospel på restauranger.

Penninglotteriet hade år 1995 ca 170 anställda och omsatte knappt fyra miljarder kronor genom ca 8000 ombud. Bolaget har sitt säte i Visby. Penninglotteriet har tillstånd av regeringen att bedriva dels traditionella lotterier, dels s.k. on-line baserade, dagliga nummerlotterier med fasta vinstplaner. Bolagets största produkter är Triss-, Penning-, Bellmanlotter och Keno. Penninglotteriet bedriver sina on-line spel genom att hyra utrymme i ATG:s terminalnät.

Tipstjänst hade år 1995 ca 270 anställda och omsatte ca sju miljarder kronor. Den 1 juli 1995 övergick bolaget till att enbart sälja sina produkter via ett on-line nät, varefter antalet ombud uppgår till ca 4000. Tipstjänst har tillstånd av regeringen att bedriva vadhållning mellan speldeltagare dels i samband med idrottstävlingar, dock inte hästsport, dels i samband med nummerdragningar. Bolaget har dessutom tillstånd att bedriva vadhållning som förutsätter att odds sätts av bolaget. Tipstjänst produkter är bl.a. Stryktips, Måltips, Lotto, Joker samt oddsspelen Lången, Toppen och Matchen. Den 15 juni 1995 erhöll Tipstjänst också tillstånd att bedriva spel på s.k. värdeautomater till förmån för föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet. En värdeautomat är en datoriserad spelautomat där vinsterna delas ut i form av värdebevis. Automaterna ställs ut endast i lokaler med utskänkningstillstånd.

ATG ägs till 90% av Svenska Travsportens Centralförbund (STC) och till 10% av Svenska Galoppsportens Centralförbund (SGC) och har av regeringen fått tillstånd att anordna vadhållning i samband med hästtävlingar. Staten har genom ett avtal med ATG:s ägare rätt att utse hälften av bolagets styrelseledamöter, inklusive ordföranden som har utslagsröst.

Bingolotto, som drivs av Folkrorelsernas samarbetsorgan för lotterifrågor (FSL) har vuxit till en av marknadens största spelformer och uppvisar en lönsamhet i nivå med de statliga bolagen.

Omsättningen på den totala lotteri- och spelmarknaden i Sverige ökade under sjuttio- och åttiotalen, även i reala termer, och uppgick år 1995 till ca 27 miljarder kronor. De tre statligt styrda spelbolagens överskott har ändå utvecklats förhållandevis svagt under slutet av åttio- och början av nittio-talet, undantaget ATG, i förhållande till utvecklingen av disponibla inkomster eller av den privata konsumtionen. Snabbare kostnadsstegringar och högre vinstandelar har lett till lägre marginaler och relativt låga vinstökningar.

Inom EU värnar flera av medlemsländerna om ett bibehållet nationellt självbestämmande över respektive spelmarknad. En engelsk domstol begärde i juli 1992 EG-domstolens yttrande över huruvida landets förbudslagstiftning på lotteriområdet stred mot EG-lagstiftningen, det s.k. Schindlerfallet. EG-domstolen meddelade en dom i målet i mars 1994 (C-275/92). Domstolen fastslog att lotteriverksamhet skall betraktas som en tjänst i den mening som avses i artikel 60 i EEG-fördraget. Därmed är varje inskränkning i möjligheten att bedriva gränsöverskridande lotteriverksamhet ett brott mot artikel 59 i fördraget. Enligt domstolen kan emellertid en inskränkning i den fria rörligheten vara berättigad om den grundas på i fördraget erkända skyddshänsyn, dvs. allmän ordning och säkerhet. Domstolen nämner särskilt att socialpolitiska hänsyn och skydd mot bedrägerier hör dit. En eventuell inskränkning får dock under inga omständigheter vara formellt diskriminerande. Tolkningarna av denna dom varierar. I Spelbolagsutredningen dras slutsatsen att en god struktur och ett klart regelverk på spelmarknaden utgör en god argumentationsgrund för fortsatt självbestämmande över den svenska spelmarknaden. Skyddet för restriktioner bör, enligt Spelbolagsutredningen vara starkare om överskottet öronmärks för vissa ändamål än om det tillfaller statskassan.

Konkurrensförhållanden

Konkurrensen på spelmarknaden har ökat kraftigt den senaste tiden, framförallt inom nummerspel och turspel. De statliga spelbolagen har under lång tid kunnat utveckla teknik, säkerhets- och kontrollsystem, effektiva distributionskanaler m.m. inom ramen för sina, av staten avgränsade marknadssegment. Fram till år 1980 anordnade Tipstjänst olika former av fotbollsspel och Penninglotteriet traditionella lotterier. ATG bedrev utpräglade skicklighetsspel knutna till hästtävlingar. År 1980 erhöll Tipstjänst tillstånd att bedriva Lotto, vilket gjorde att både Tipstjänst och

Penninglotteriet sålde nummerlotterier. Sedan år 1986 har Tipstjänst byggt ut ett s.k. on-line nät, vilket möjliggjort slumpgenerering även av idrottsbaserade spel. År 1990 erhöll Penninglotteriet tillstånd att bedriva on-linelotterier och man bedriver idag två spel via ATG:s terminalnät. Denna utveckling har kraftigt ökat konkurrensen mellan de två statligt ägda spelbolagen. Det dåvarande statsrådet angav i brev till bolagen år 1992 och 1993 ett ställningstagande angående gränsdragningen mellan Penninglotteriet och Tipstjänst på nummerspelsområdet. Gränsdragningen innebar att Tipstjänst nisch skulle vara högvinstspel med rörliga vinstplaner och Penninglotteriets nisch nummerspel med fasta vinstplaner. Ett beslut som klargjorde marknadsförutsättningarna för båda bolagen inom nummerspelsområdet skulle, enligt Spelmarknadsutredningen (Ds 1991:51) öka möjligheterna till ett kostnadsbesparande teknik- och distributionssamarbete. Något sådant samarbete har dock inte kommit till stånd.

Idag är konkurrenssituationen sådan att man inte kan begränsa sig till att studera konkurrensen mellan de två statligt ägda bolagen. Motsvarande konkurrenssituation existerar i princip inte i övriga Europa. Även ATG har sedan något år börjat erbjuda slumpgenererade spel (Harry Boy) där terminaler fyller i kupongen. Detta gör det enkelt även för den oinvidde att delta. Bingolotto har på bara några år växt från ingenting till marknadens största spel.

Den ökande konkurrensen från utlandet måste beaktas, framför allt i form av telekommunikationsbaserade globala spelformer med attraktiva vinstplaner. Den mycket snabba utvecklingen inom områden som media, telekommunikation, kontorsteknik m.m. skapar tillsammans med internationaliseringen av de finansiella systemen nya möjligheter att från i princip vilken plats som helst i världen konkurrera med aktörer på nationella och hårt reglerade spelmarknader.

5 Utgångspunkter för regeringens förslag

Regeringen anser att staten även i framtiden bör äga, styra eller på annat sätt ha insyn i de stora aktörerna på spelmarknaden. Sociala skyddshänsyn, bedrägeririsker och konsumentintressen måste beaktas när spelformer utvecklas och i verksamheten i övrigt. Därigenom ges dessutom statens engagemang en större tydlighet avseende ambitionen att bibehålla det nationella självbestämmandet på spelmarknaden. De statliga bolagen bör ges koncessioner bl.a. för sådana spelformer som kan bedömas medföra risker av social karaktär och som bedöms kunna stävja illegalt spel i okontrollerade former. Maximal säkerhet i den legala spelhanteringen skall eftersträvas och en effektiv och oberoende kontroll möjliggöras.

En övergripande utgångspunkt för regeringens ställningstaganden i spelmarknadsfrågor har varit att staten, hästsporten och föreningslivet skall dela på det lotteriöverskott som kan genereras på ett sätt som i rimlig grad tillfredsställer alla parter. En ökad omsättning på spelmarknaden som inte leder till ökade vinster för staten, föreningslivet och hästsporten

sammantaget bör inte eftersträvas. Inte minst mot bakgrund av det statsfinansiella läge Sverige befinner sig i skall statens inkomster från spelmarknaden även i framtiden kunna utvecklas minst i takt med inflationen.

Konkurrensen på marknaden för nationella lotterier och spel bör i huvudsak begränsas till att avse ett fåtal aktörer, så att sociala skyddshänsyn och bedrägeririsker kan beaktas och så att inte den nationella konkurrensen blir så stark att kostnader för marknadsföring och utveckling försämrar lönsamheten. Stordriftsfördelarna skall i möjligaste mån tas tillvara med beaktande av en tillräcklig konkurrens för att skapa förnyelse och omvandlingstryck, så att konsumenternas efterfrågan på attraktiva lotterier och spel tillgodoses. En möjlig ökad konkurrens från utlandet måste också beaktas.

Dessutom bör en väl utbyggd service såväl i storstad som i glesbygd eftersträvas.

Statens ambition bör vara att aktivt verka för att marknaden långsiktigt utvecklas på ett positivt sätt för att möjliggöra höga inkomster till staten och föreningslivet samt möjliggöra en bred trav- och galoppsport av god kvalitet. Detta skall dock ske inom ramen för ett socialt ansvarstagande, en väl utbyggd service och utan risk för att säkerheten i hanteringen eftersätts. Regelverk och marknadsstruktur bör vidare möjliggöra dels en god argumentationsgrund för bibehållande av nationellt monopol, dels anpassningar till följd av ökad konkurrens från utlandsbaserade spel via modern kommunikationsteknik. Dessutom bör samförstånd mellan folkrörelserna, hästsporten och staten eftersträvas när det gäller den framtida utvecklingen av marknaden.

Ovanstående bakgrundsbeskrivning och utgångspunkter ligger till grund för regeringens förslag till riksdagen i denna proposition och kommer också att ligga till grund för regeringens beredning av Spelbolagsutredningens övriga förslag.

6 Sammanslagning av Penninglotteriet och Tipstjänst

Regeringens förslag: Regeringen ges tillstånd att bilda ett nytt aktiebolag. Aktierna i Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst placeras i det nya bolaget som därmed blir moderbolag till de båda bolagen. Moderbolagets styrelse fullföljer sammanslagningen av Penninglotteriet och Tipstjänst. Det nya bolagets styrelse skall ha sitt säte i Visby.

Spelbolagsutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna är positiva till en sammanslagning av Penninglotteriet och Tipstjänst. Några instanser har dock efterfrågat en tydlig segmentering av den totala spelmarknaden och

alternativa lösningar på hur verksamheten skall organiseras mellan befintliga aktörer. Penninglotteriet avstyrker förslaget då man menar att det leder till stora kostnader, att fusioner sällan lyckas och att sysselsättningen på Gotland inte får hotas. Även Konkurrensverket avstyrker förslaget då man befarar ett minskat konkurrenstryck och minskad intern effektivitet. AB Trav och Galopp (ATG), Svenska Travsportens Centralförbund (STC) och Svenska Galoppsportens Centralförbund (SGC) pekar på de ekonomiska konsekvenserna av att samarbetet mellan ATG och Penninglotteriet avseende terminalnät upphör.

Skälen för regeringens förslag: Konkurrensen på den svenska spelmarknaden är hård, särskilt inom nummerspel och turspel. Dagens nummerspel och turspel är dessutom i stor utsträckning datoriserade och kräver ett väl utbyggt datanät samt kontinuerlig teknisk utveckling. Detta är mycket kostsamt för företagen. Regeringen anser att konkurrensen bör begränsas bl.a. genom att marknaden förbehålls ett fåtal aktörer, så att stordriftsfördelarna kan tas till vara och sociala skyddshänsyn, bedrägeririsker och vissa konsumentintressen kan beaktas.

Staten äger idag två företag som båda anser att utvecklingspotentialen i huvudsak finns inom nummerspelsområdet. Båda företagen upplever att de framtida utvecklingsmöjligheterna är begränsade om de beskärs möjligheter på nummerspelsområdet till följd av regeringsbeslut i syfte att uppnå en tydligare gränsdragning dem emellan. En sådan gränsdragning (i företagets tillstånd av regeringen) leder dessutom till betydande definitions- och tolkningsproblem, inte minst till följd av den snabba tekniska utvecklingen på spelmarknaden. Områdena för traditionella lotterier och spel på idrott är enligt respektive företag mogna och mättade. Båda företagen hävdar att de blir för små på marknaden för att kunna verka effektivt om de inte tillåts bedriva och utveckla nummerspel. I denna situation anser regeringen att staten, som ägare, har ett ansvar för att motverka den osäkerhet som de båda bolagen lever med idag.

Genom en sammanslagning av de båda bolagen blir konkurrensen på spelmarknaden lägre, vilket på denna reglerade marknad ger förutsättningar för lägre totala kostnader och därmed högre lönsamhet. Lägre konkurrens på spelmarknaden är också positivt för de sociala målsättningarna, då det är rimligt att anta att ökad marknadsföring, större utbud, snabbare spel med kort tid mellan insats, dragnings och utbetalning leder till att fler personer riskerar att utveckla spelmissbruk. En sammanslagning innebär också en fördel inför den hårdnande konkurrensen från utlandet som kan förväntas öka. Dessutom finns möjligheter till ökade inkomster för ägaren (staten) genom att de väntade samordningsvinsterna och ökade intäkterna, enligt regeringens bedömning, är betydligt större än de initiala kostnader en sammanslagning kan medföra. Den föreslagna sammanslagningen av bolagen innebär även fördelar ur tillsyns- och kontrollsynpunkt.

Regeringen avser att tillse att styrelsen för det nya sammanslagna bolaget genomför sammanslagningen på ett sätt som i möjligaste mån minimerar de eventuella kostnader sammanslagningen initialt kan medföra. Det nya bolaget bör bildas och aktierna överföras så snart som möjligt efter att riksdagen har fattat beslut därom.

Samordningsvinster av sammanslagningen finns främst inom ADB-området, distribution, ombudsförvaltning, administration och marknadskommunikation. Ökade intäkter kan bli följderna av att bolagen får utveckla spelformer som gränsdragningen mellan Penninglotteriet och Tipstjänst idag förhindrar. Bolagen kan då t.ex. kombinera fasta och rörliga vinster i samma spelform. Dessutom kan Penninglotteriets nummerspel säljas via Tipstjänsts nuvarande on-lineombud. Dessa ombud är dubbelt så många som de Penninglotteriet använder idag. När även Penninglotteriets spel kan ske genom Tipstjänsts terminalnät ges förutsättningar för en ytterligare utbyggnad av nätet, vilket bl.a. kan gynna servicen i glesbygden.

Det nya bolagets styrelse skall ha sitt säte i Visby, där Penninglotteriet idag är lokaliserat. Regeringen förutsätter att en stor del av det sammanslagna bolagets totala verksamhet även i framtiden bedrivs från Gotland och avser att försäkra sig om att sysselsättningen på Gotland inte tillåts hotas av sammanslagningen. Det ankommer på styrelsen i det nybildade moderbolaget att fatta detaljerade beslut om förläggning av olika verksamheter, ange en tidtabell för genomförandet och ansvara för bolagets organisation i övrigt.

7 Vinstdelningssystem mellan staten och föreningslivet

Regeringens förslag: Ett vinstdelningssystem införs som i huvudsak innebär att vinster i det statsägda företaget, efter avdrag för ett grundbelopp som tillfaller staten, delas mellan staten och föreningslivet. Systemet ersätter nu gällande öronmärkning av överskottet från det värdeautomatspel som Tipstjänst fick regeringens tillstånd att bedriva i juni 1995.

Spelbolagsutredningens förslag: Överensstämmet i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår att ett vinstdelningssystem mellan staten och föreningslivet införs. Staten bör förbehållas ett grundbelopp, som årligen skrivs upp med nettoprisindex. Bolagets vinster därutöver kan delas så att staten erhåller t.ex. 50 procent och föreningslivet 50 procent. Vinstdelningen bör ersätta det öronmärkningssystem som idag finns avseende Tipstjänsts överskott från värdeautomatspel. Samtidigt bör det årliga stöd på 55 miljoner kronor som Tipstjänst de senaste åren, efter riksdagens beslut, betalats till Riksidrottsförbundet bestå men läggas in i vinstdelningssystemet. Överskottsmottagare i ett nytt vinstdelningssystem bör vara det lokala föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet i enlighet med riksdagens tidigare beslut.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna är positiva till utredningens förslag att införa ett vinstdelningssystem där staten och föreningslivet delar på det statsägda bolagets överskott. Delar av folkrörelserna är dock negativa till förslaget, då man menar att folkrörelserna bör ha möjlighet att genom egen aktivitet klara sin

finansiering. Folkrorelsespel i Norden AB (FINAB) kan inte acceptera den föreslagna fördelningsmodellen. Riksidrottsförbundet (RF) ser positivt på förslaget till fördelning av överskottet. RF anger att man i ett annat sammanhang vill diskutera den närmare konstruktionen av modellen.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har lämnat Tiptjänst tillståndet att driva värdeautomatspel, vars överskott i sin helhet skall tillföras det lokala föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet. Denna typ av öronmärkning av en spelforms överskott har tidigare endast förekommit i ringa omfattning i Sverige. Vid en internationell jämförelse är dock den svenska modellen, där de statsägda företagens vinster i princip i sin helhet tillkommer statskassan, ovanlig. Det normala är i stället att medel öronmärks för allmännyttiga och ideella ändamål. Det finns anledning att anta att värdeautomatspelen om några år kommer att utgöra en betydande del av föreningslivets finansiering, fast framgångarna för Bingolotto har lett till att folkrörelserna redan i dag i högre grad än tidigare är beroende av lotteriinkomster.

För att skapa goda förutsättningar för samförstånd mellan det statsägda bolaget och överskottsmottagande föreningsliv anser regeringen att öronmärkningen hellre bör bestå av en andel av ett brett produktsortiments överskott än, som idag, av hela överskottet från en viss spelform (värdeautomatspelen). Regeringen anser att risken därigenom minskar för konflikter mellan olika intressen på grund av att olika spelformer utvecklas olika eller till följd av beslut att satsa utvecklings- och marknadsföringsmedel på vissa spelformer i högre grad än andra. Ett vinstdelningssystem enligt förslaget kan vidare innebära möjligheter till direkt samarbete mellan bolag och överskottsmottagare. Det är regeringens bedömning att föreningslivet på detta sätt kan tillföras ett stabilare och mer långsiktigt överskott från denna verksamhet.

Regeringen anser det vidare viktigt att vinstdelningen kopplas till bo-lagets vinst och inte till t. ex. omsättningen. Med en koppling till vinsten har såväl staten som föreningslivet intresse av att verksamheten bedrivs effektivt samt att spelarnas vinstandelar inte är högre än vad som är optimalt för resultatet.

En vinstdelningsmodell kan dessutom ge det svenska monopolet ökad trovärdighet och styrka i ett EU-perspektiv. En allmän fördel med vinstdelningssystemet torde vara att det innebär en ökad konkurrenskraft gentemot det internationella hot av teknisk karaktär som föreligger, genom att troheten till det svenska alternativet kan förväntas bli större om en del av vinsten tillfaller föreningslivet.

Slutligen anser regeringen att det inte finns tillräckliga skäl att förknippa just värdeautomatspelen med föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet.

Regeringen anser att övergången till det nya systemet bör genomföras så snart en god prognos kan göras av hur stora överskott värdeautomatspelen kommer att generera. Överskottet skall omräknas till en fast andel (exempelvis 50%) av hela bolagets vinst, efter avdrag för ett grundbelopp som tillfaller staten och som årligen räknas upp med nettoprisindex. Innan överskottet från värdeautomaterna omräknas till en andel skall det justeras

med dels det statliga inkomstbortfall som förväntas, genom lägre inkomster från de statsägda bolagens nuvarande spelformer, till följd av värdeautomatspelen, dels med ett belopp som finansierar den slopade bingoskatten i enlighet med riksdagens tidigare beslut (prop. 1993/94:245, bet. 1993/94:FiU24, rskr,416). Vidare bör tillägg göras för det stöd som idag utgår från Tipstjänst till Riksidrottsförbundet.

Systemet innebär att föreningslivets bidrag är oförändrat initialt och framöver om bolagens resultatutveckling följer den allmänna prisutvecklingen. Jämfört med nu gällande regelverk blir föreningslivets utdelning bättre om totalen långsiktigt utvecklas bättre än värdeautomatspelen och vice versa.

Regeringens bedömning är att det nya systemet kan träda i kraft tidigast den 1 januari 1997. Liksom gällande system bör föreningslivets medel tillställas Riksidrottsförbundet respektive Ungdomsstyrelsen för vidare fördelning enligt närmare riktlinjer från regeringen. Regeringen avser att årligen till riksdagen redovisa utfallet av vinstdelningssystemet.

8 De statligt ägda spelbolagen skattebefrias

Regeringens förslag: Det nybildade moderbolaget samt Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst undantas från lotteriskatt. Det nybildade moderbolaget frikallas från skattskyldighet för inkomst med undantag för inkomst av näringsverksamhet som hänför sig till innehav av fastighet.

Spelbolagsutredningens förslag: Det sammanslagna statliga bolaget undantas från skattskyldighet genom ändringar i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt och i lagen (1991:1482) om lotteriskatt.

Remissinstanserna: Riksskatteverket (RSV) har inget att erinra mot förslaget att undanta det sammanslagna bolaget från lotteriskatten. Man anser dock att liknande skattefrihet bör införas för ATG. Även de flesta övriga remissinstanser tillstyrker förslaget om undantag från beskattningen. RRV anser dock att de statliga spelbolagen, liksom andra bolag bör omfattas av inkomstskattelagens avdragsbegränsningsregler.

Skälen för regeringens förslag: För att få en enkel och rak fördelningsmodell mellan staten och föreningslivet bör de statligt ägda spelbolagen befrias från lotteriskatt. Varje krona bolagen tjänar på marginalen kan då delas enligt bestämda andelar utan hänsyn till skatten, vars storlek bestäms av vinstandelarna (och alltså varierar mellan olika spelformer). En skattefrihet innebär vidare en likformighet och konkurrensneutralitet i skattehänseende mellan de statliga spelbolagen och folkrörelsernas lotterier som är skattebefriade. En nackdel med skattebefrielsen är att konkurrensneutraliteten med ATG upphör. Denna nackdel kan dock inte, enligt regeringens uppfattning, tillmätas lika stor vikt på spelmarknaden som på en marknad fri från regleringar. Regeringen anser det ändå vara önskvärt med konkurrensneutralitet och likformiga

skatteregler för aktörerna och avser därför att ta upp diskussioner med hästsportens organisationer och ATG om förutsättningar för ändringar av reglerna även för ATG.

Avsikten med riksdagens tidigare beslut torde ha varit att ett skattebefriat överskott från värdeautomatspelen skulle tillkomma föreningslivet. Varken den s.k. Lotteriutredningen eller riksdagen behandlade dock skattefrågan i samband med frågan om spel på värdeautomater, vilket innebär att den för de statliga bolagen gällande skattelagstiftningen kommer att gälla värdeautomatspelen. När den gällande skattelagstiftningen appliceras på värdeautomatspelen torde skattebasen utgöras av varje faktiskt spel, dvs. tryck på automaten, med avdrag för vinstandelen enligt vinstplan, vilket kan innebära administrativa problem för Tiptjänst. Den normala skattebasen för denna typ av spel och kasinospel är inspelat belopp.

Det nya statliga moderbolaget bör vidare, liksom gäller för Penninglotteriet och Tiptjänst idag, frikallas från skattskyldighet för all annan inkomst än inkomst av näringsverksamhet som hänför sig till innehav av fastighet (lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt 7 § 4 mom.). Regeringens uppfattning är dock att alla de statligt styrda spelbolagen i sin redovisning, i likhet med andra aktiebolag, ändå bör ta hänsyn till inkomstsattelagens avdragsbegränsningar.

Regeringen föreslår att bolagen skattebefrias fr.o.m. den 1 juli 1996. Då vinstdelningssystemet kan träda i kraft tidigast den 1 januari 1997 kommer bolagens skattebefriade vinster, under en övergångsperiod i sin helhet tillfalla staten, efter avdrag för värdeautomaternas överskott, som tillfaller föreningslivet.

9 Forskning om spelberoende m.m.

Regeringens bedömning: Medel bör ges till forskning om spelberoende och stöd till organisationer för spelberoende m.m.

Spelbolagsutredningens förslag: Riksdagen bör anslå 2 miljoner kronor årligen till forskning om spelberoende m.m.

Remissinstanserna: Alla remissinstanser som yttrat sig om förslaget att anslå medel till forskning om spelberoende är positiva till detta. Riksförbundet för spelberoende anser dock att två miljoner kronor årligen är en miniminivå.

Skälen för regeringens bedömning: Viss forskning har skett kring spelberoende och det finns föreningar av spelberoende personer med inriktning på kamratstödande verksamhet. Det finns också i mycket begränsade former en behandlingsverksamhet riktad mot spelberoende.

Dessa verksamheter bör utvecklas. I första steget bör erfarenheterna från den bedrivna forskningen tas tillvara och kunskapsbristerna beskrivas. Därefter bör forskning och annan kunskapsinhämtning sättas igång.

I ett senare skede bör åtgärder, som kan hindra att människor hamnar i spelberoende, eller hjälper personer som redan hamnat där att komma loss

ur sin situation, utvecklas och prövas. De ovan nämnda kamratstödjande föreningarna bör därvid kunna vara en viktig kunskapskälla.

I propositionen Ny lotterilag (prop.1993/94:182) framhöll regeringen att statligt stöd bör ges till dels forskning om spelberoende, dels organisationer för spelberoende människor. Regeringen anmälde att man avsåg att återkomma till riksdagen och begära medel för ändamålet. Detta har ännu inte gjorts.

För insatser mot spelberoende bör därför två miljoner kronor anvisas årligen, i tre år från och med 1997, under Socialdepartementets huvudtitel. Regeringen återkommer i budgetpropositionen för år 1997 till anslagsfrågan. Stödet har därmed inte någon direkt koppling till aktörernas intäkter utan prövas och anvisas av riksdagen på sedvanligt sätt. Finansieringen sker i anslutning till omläggningen av vinstdelningssystemet.

10 Ekonomiska konsekvenser

Sammanläggningen av Tipstjänst och Penninglotteriet

Sammanläggningen av Tipstjänst och Penninglotteriet bedöms leda till både kostnadsbesparingar och ökade intäkter, som är betydligt större än de initiala kostnader en sammanslagning kan medföra. Samordningsvinsterna uppskattas i Spelbolagsutredningen till minst 50 miljoner kronor och avser ADB-området, distribution, ombudsförvaltning, marknadsföring m.m. Den provision som Penninglotteriet idag betalar till ATG för tillgång till deras terminalnät upphör, vilket ger en besparing på ca 20-30 miljoner kronor.

En sammanslagning leder vidare till att gränsdragningen mellan Tipstjänst och Penninglotteriet upphör, vilket sannolikt leder till att möjligheten att kombinera fasta och rörliga vinster i samma spelform utnyttjas. Denna möjlighet bedöms av Spelbolagsutredningen kunna innebära en ökad samlad vinst på ca 40 miljoner kronor.

Slutligen bör den konkurrensbegränsning som sammanslagningen innebär kunna dämpa kostnadsutvecklingen även på andra områden t.ex. kan behovet av extrautdelning av preskriberade vinstmedel och s.k. öresutjämningsar minska utan lika stor effekt för resultatet. Dessa insatser används framför allt i marknadsföringssyfte men redovisas som vinster till spelarna. Dessutom kan trycket på ersättningar och provisioner till ombud förväntas bli något lägre.

Även om bl.a. samordningsvinsterna inte skulle bli lika stora som Spelbolagsutredningen bedömer, t.ex. till följd av de särskilda hänsyn som skall tas, bedömer regeringen att en sammanslagning innebär bestående vinster som överstiger kostnaderna förknippade med sammanslagningen. Den risk för ett minskat omvandlingstryck som sammanslagningen kan medföra bör enligt regeringens bedömning uppvägas av den ökade konkurrensen från utländska spelarrangörer som kan förväntas framöver.

Riktlinjer för vinstdelningssystem mellan staten och folkrörelserna

De ekonomiska konsekvenserna av det föreslagna vinstdelningssystemet kommer initialt att vara oförändrade, i förhållande till om nuvarande regler gällt, både för staten och föreningslivet. Hur det ekonomiska utfallet blir i framtiden, jämfört med om nuvarande regler gällt, beror på det statliga bolagets totala utveckling och på hur värdeautomaternas utveckling blir i förhållande till bolagets totala utveckling. Vid en långsiktig bedömning bör såväl statens som föreningslivets vinster bli större än med nuvarande regler.

De statliga spelbolagen skattebefrias

En skattebefrielse av de statligt ägda spelbolagen skall kompenseras genom statens andel i vinstdelningssystemet.

Anslag till forskning om spelberoende m.m.

Anslaget till forskning om spelberoende och spelberoendeorganisationer m.m. finansieras i samband med införandet av vinstdelningssystemet genom att en avräkning sker innan överskottet fördelas mellan staten och föreningslivet.

11 Andra bolagsfrågor

Regeringens förslag: Venantius AB får lämna lån inom en ram på högst 300 miljoner kronor för särskilda ändamål.

Skälen för regeringens förslag: Venantius är ett helägt statligt kreditmarknadsbolag som har till huvudsaklig uppgift att förvalta och finansiera myndighetsbeslutade bostadslån. Lånen övertogs från Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB) i samband med den rekonstruktion av bolaget som staten genomförde i syfte att stärka SBAB:s ställning på bolånemarknaden (prop.1994/95:219, bet. 1994/95:BoU20, rskr. 1994/95:427).

En viktig uppgift för Venantius på bostadsfinansieringsmarknaden är att medverka till finansiella rekonstruktioner av låntagare med svag ekonomisk ställning. Förvaltningen av bostadslånen skall skötas på ett för staten som helhet förmånligt sätt.

Flera kommuner har i dagsläget en ansträngd ekonomi till följd av stor skuldsättning och höga vakansgrader i de kommunalt ägda bostadsföretagen. Det är vanligt förekommande att kommunal borgen har lämnats för bostadsföretagets lån eller att kommunen tagit upp lån för bolagets räkning. Trots att kommunala lån och borgensåtaganden i

allmänhet är riskfria engagemang för kreditgivarna kan i vissa fall osäkerhet uppstå i samband med finansiella rekonstruktioner av de kommunala bolagen. Osäkerheten medför att de finansiella kostnaderna för verksamheten kan stiga till följd av att långivarna kräver en högre utlåningsmarginal än vad som är sedvanligt. Detta kan i sin tur försena och försämra förutsättningarna för en positiv utveckling av kommunens ekonomi.

Venantius föreslås i särskilt fall lämna lån i syfte att under en övergångsperiod ge ett kommunalt ägt bostadsföretag finansieringsmöjlighet på rimliga villkor. Därmed kan en finansiell stabilitet uppnås i den berörda kommunen.

Den finansieringsmöjlighet som här föreslås bedöms inte rymmas inom ramen för tidigare riksdagsbeslut om Venantius verksamhet. Beslut om långivning enligt här angivna riktlinjer måste hänskjutas till bolagsstämman.

Regeringen föreslår att lån får lämnas inom en ram på högst 300 miljoner kronor.

DE STATLIGT STYRDA SPELBOLAGENS KONCESSIONER OCH ORGANISATION M.M (Ds 1995:61) Rapport från Arbetsgrupp inom Finansdepartementet

Arbetsgruppen har sett över de statliga spelbolagens (inkl. ATG) organisation och koncessioner m.m. Som bakgrund till förslagen har man dels kartlagt de målsättningar som staten har ställt upp för marknadens utveckling, dels analyserat marknadens och konkurrenssituationens utveckling under senare år.

Arbetsgruppen föreslår;

- * att de statsägda bolagen **Penninglotteriet och Tipstjänst slås samman**,
- *att ett **öronmärkningssystem** (vinstdelningssystem) införs som innebär att vinster i det statsägda företaget, över ett visst grundbelopp som tillfaller staten och årligen skrivs upp med nettoprisindex, delas mellan staten och föreningslivet (och ersätter den beslutade öronmärkningen av värdeautomatspelets överskott),
- * att det statliga spelbolaget undantas från **skattskyldighet**,
- *att det statligt ägda spelbolaget ges möjlighet att i begränsad utsträckning använda **varuvinster** i spelverksamheten,
- *att tillåten **dragningsätthet** för det statsägda bolagets nummerspel begränsas,
- *att det statsägda bolagets möjlighet att avsätta och dela ut **preskriberade vinstmedel** begränsas (i förhållande till vad som idag gäller Penninglotteriet och Tipstjänst tillsammans),
- *att **ATG's** möjlighet att innehålla vinstmedel vissa omgångar för att skapa s.k. **Jackpots** (roll-over) **slopas**,
- *att det övervägs att utvidga **åldersgränsen på 18 år**, som i lotterilagen gäller vissa lotterier, till att gälla även vadhållning i samband med hästtävlingar och idrott (Oddset),
- *att möjligheter till **forskning om spelberoende** och stöd till spelbero-endeorganisationer skapas genom att regering och riksdag anvisar två miljoner kronor årligen,
- *att vinster i **värdeautomatspel** skall kunna växlas mot **kontanter** upp till 99 kronor samt
- *att **förbudet mot anställda** och funktionärer hos anordnaren av värde-automatspel att delta i spelet slopas.

Härutöver gör arbetsgruppen vissa överväganden/bedömningar när det gäller;

- *möjligheten för det statsägda spelbolaget att introducera s.k. **livstidsvinster**.
- *möjligheten att **slopa skatten** även **för ATG** och ersätta den med ett vinstdelningssystem mellan staten och hästsporten med samma marginal-effekter som gäller det statsägda företaget samt ett eventuellt statligt ägande i ATG,
- *möjligheten för ATG att anordna vadhållning på **utländska hästävlingar**
- *vikten av att det statligt ägda spelbolaget inte utnyttjar den föreslagna ensamrätten att använda **Jackpots på ett aggressivt sätt**,
- *vikten av att ATG inte utnyttjar de tekniska möjligheter som finns (tex. **slumpgenerering**) för att profilera hästspelen som "turspel".
- ***tillståndsgivningens organisation** och Lotteriinspektionens dubbla roller såsom tillståndsgivare för folkrörelselotterier och tillsynsmyndighet för de statliga bolagen.

SAMMANSTÄLLNING AV REMISSYTTRANDEN ÖVER RAPPORTEN (Ds 1995:61) De statligt styrda spelbolagens koncessioner och organisation m.m.

Sammanfattning: Relativt starkt stöd finns för en sammanslagning av Penninglotteriet och Tipstjänst. Några instanser är dock mycket kritiska. Förslagen om öronmärkning till folkrörelserna samt skattefrihet för det statliga bolaget får stöd av flertalet instanser. Delade meningar finns om innehållet i det statsägda bolagets koncession, om spel på värdeautomater och tillståndsgivningens organisation. Förslagen om spelberoendeforskning och 18-årsgräns får mycket starkt stöd. Ett relativt starkt motstånd finns till förslaget om att ATG's Jackpots slopas. Flera instanser föreslår ett vinsttak.

Remissinstanser: Rapporten remissbehandlades under perioden 7 november 1995 - 15 januari 1996. Följande instanser har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rapporten:

Riksskatteverket (RSV)

Riksrevisionsverket (RRV)

Statskontoret

Kammarkollegiet

Konkurrensverket

Konsumentverket

Lotteriinspektionen

Svenska Penninglotteriet AB

AB Tipstjänst

Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG)

Svenska Galoppsportens Centralförbund (SGC)

Svenska Travsportens Centralförbund (STC)

Folkrörelsernas samarbetsorgan för lotterifrågor, FSL

Folkrörelsespel i Norden AB (FINAB)

Folkhälsoinstitutet

Riksförbundet för Spelberoende

Riksidrottsförbundet (RF)

Folkrörelsernas Lotteribyrå (FLB)

Alla tillfrågade remissinstanser har inkommit med svar. ATG, STC och SGC har valt att lämna ett gemensamt yttrande.

Därutöver har yttranden inkommit från IOGT-NTO, Unga RBU-are, Länsstyrelsen Gotlands län, Svenska Fotbollförbundet, De Unga Neurologiskt handikappade i Sverige (DUNS), Cancerfonden, Synskadades Riksförbund, Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund, Tingsryds kommun, Sveriges livsmedelshandlareförbund, Penninglotteriets personalklubb, Interaktiva Lotterier i Skandinavien AB, Reumatikerförbundet, Länkens kamratförbund och Svenska Scoutförbundet. Efter remisstidens utgång har yttranden inkommit från Landsrådet för Sveriges Ungsomsorganisationer (LSU) och Köpmannaförbundet.

Remissvaren i korthet:

Förslaget att slå samman Penninglotteriet och Tipstjänst tillstyrks av *Konsumentverket*, *FINAB*, *Folkhälsoinstitutet*, *RF*, *Lotteriinspektionen*, *Riksförbundet för spelberoende*, *FSL*, *RRV*, *Tipstjänst* och *FLB*. *Penninglotteriet*, *Konkurrensverket* och *ATG/STC/SGC* är negativa till förslaget.

Konsumentverket, *Lotteriinspektionen*, *Tipstjänst*, *Statskontoret*, *ATG/STC/SGC*, *FSL* och *RF* är i stort sett positiva till förslaget om öronmärkning av det statsägda bolagets överskott till föreningslivet samt skattefrihet för bolaget. *ATG/STC/SGC* föreslår dock att även skatten för *ATG* ersätts med vinstdelning. *FINAB*, *FLB* och delar av *FSL* (ej idrotten) är dock kritiska till vinstdelningen.

Lotteriinspektionen, *FSL* och *FINAB* avvisar förslagen om varuvinster och samma instanser samt *RF* och *FLB* avvisar livstidsvinster i de statsägda bolagets koncession.

Endast *Tipstjänst* motsätter sig att dragningstätheten begränsas.

Tipstjänst, *Konsumentverket* och *FSL* tillstyrker förslaget om begränsningar i *ATG*'s möjlighet till Jackpots. *Lotteriinspektionen*, *ATG/STC/SGC*, *Statskontoret*, *FLB* och *FINAB* avstyrker förslaget. Flera instanser har föreslagit ett vinsttak.

Alla instanser, som tagit ställning, är positiva till stöd till forskning om spelberoende. Alla tillstyrker förslaget om utvidgad 18-årsgräns i lotterilagen, utom *Tipstjänst* som anser att det skall ankomma på de statliga bolagen att motverka att minderåriga deltar i vissa spel.

Tipstjänst, *FSL* och *FINAB* är positiva till tillåtande av penningvinster i värdeautomater, men *Lotteriinspektionen* avstyrker förslaget.

Endast *FLB* och *Statskontoret* anser att tillståndsgivningens organisation bör ses över.

REMISSINSTANSERNAS SVAR:

Riksskatteverket (RSV)

RSV, som tagit ställning till rapporten enbart vad avser skattefrågor har inget att erinra mot arbetsgruppens förslag, men hänvisar till skattemyndigheten i Kopparbergs län som haft rapporten på underremiss. Inte heller skattemyndigheten i Kopparbergs län har något att erinra mot utredningens förslag att slopa lotteriskatten för det nya statliga spelbolaget. Man menar att denna skattefrihet innebär en likformighet i skattehänseende med folkrörelsernas lotterier. Man anser dock att man även bör införa en liknande beskattning för ATG.

Riksrevisionsverket (RRV)

RRV tillstyrker utredningens förslag att slå samman Penninglotteriet och Tipstjänst. RRV anser dock att utredningen borde ha redovisat alternativa lösningar till hur de sammanslagna verksamheterna bör organiseras så att effektivitetsvinsterna verkligen tas till vara. RRV anser vidare att de problem på bristande måloppfyllelse som utredningen redovisar bl.a. beror på brister i den statliga styrningen. RRV anser därför att statsmakterna på olika sätt bör stärka styrningen genom bl.a. tillsyn, koncessionsgivning och en aktiv ägarstyrning.

RRV anser inte heller att utredningen i tillräcklig omfattning redovisat sin bedömning av om utredningens förslag på sikt löser nuvarande problem på spelmarknaden. RRV's uppfattning är att problemen inte fullt ut löses med utredningens förslag.

RRV anser i sitt remissvar att de statliga spelbolagen, liksom andra bolag, bör omfattas av inkomstskattelagens avdragsbegränsningar avseende redovisade kostnader för representation, resor m.m. Man poängterar också att RRV's rätt att utse revisor i det föreslagna bolaget bör skrivas in i bolagsordningen.

Statskontoret

Statskontoret har inget att invända mot en sammanslagning av Tipstjänst och Penninglotteriet. Man delar dessutom utredningens bedömning att ett vinstdelningssystem som gynnar folkrörelserna bör införas. Man anser vidare att en tydlig uppdelning bör ske mellan spelarrangören ATG och de tävlingsarrangerande organisationerna.

Statskontoret tillstyrker inte ensamrätt på jackpot-spel och områdeskonkurrens som principer för att dämpa konkurrensen. Man anser "ett lämpligare alternativ vara att staten avtals- och beloppsmässigt begränsar resp. fördelar liknande spel mellan spelaktörer och i tiden".

Statskontoret tillstyrker att medel avsätts för forskning om spelberoende men tar inte ställning till nivån på anslaget. Man tillstyrker också en översyn av tillståndsgivningens organisation och ansvarsfördelning samt Lotteriinspektionens roll.

Statskontoret poängterar i sitt remissvar vikten av en tydlig rollfördelning och renodling av statens roll som föreslås innebära att staten äger spelrättigheterna men att administrationen av spelen kan anförtros andra. Man pekar också på de konsekvenser EU och internationaliseringen kan få på spelmarknaden.

Kammarkollegiet

Kammarkollegiet har inga synpunkter på förslagen i rapporten.

Konkurrensverket

Konkurrensverket begränsar sitt yttrande till förslagen utifrån konkurrenssynpunkt. Man anser att de föreslagna åtgärderna, för att minska konkurrenstrycket samt minska utbudet på vissa spelprodukter, riskerar att även leda till lägre effektivitet och högre kostnader.

Man konstaterar vidare att ett samgående mellan Penninglotteriet och Tipstjänst skulle ge det nya bolaget en dominerande ställning på slumpspelsmarknaden. En sammanslagning skulle leda till minskat konkurrenstryck som på sikt kan ge minskad intern effektivitet i bolaget. Enligt konkurrensverket torde den minskade interna effektiviteten mer än väl ta ut den eventuella besparing som sammanslagningen av Penninglotteriet och Tipstjänst beräknas ge.

Vad beträffar de övriga syftena med de föreslagna åtgärderna, främst att minska vinståterbäringen, anser konkurrensverket att de lättare kan uppnås genom normgivning än via strukturella åtgärder.

Konsumentverket

Konsumentverket tillstyrker utredningens förslag. Man anser dessutom att det i den nya koncessionen för det statliga spelbolaget, eller genom ett avtal, bör tas in ett krav på rikstäckande service. Man anser också att det tex. i

koncessionen bör preciseras hur marknadsföringen av spel m.m. bör ske mot bakgrund av reglerna i marknadsföringslagen. Konsumentverket betonar vikten av forskning om spelberoende.

Lotteriinspektionen

Lotteriinspektionen delar i allt väsentligt utredningens uppfattningar. Man är positiv till förslaget att slå samman Tipstjänst och Penninglotteriet, att öronmärka överskottet och slopa beskattningen, att begränsa dragningstätheten, att tillåta viss vadhållning på annat än idrott, att tillåta spel på hästtävlingar i utlandet, att utvidga den lagstadgade åldersgränsen och att stödja forskningen om spelberoende. Man delar dessutom förslaget att hästsporten genom ATG kan bidra ytterligare till statens/folkrorelsens finansiering, men menar att det statsägda bolaget gynnas alltför kraftigt om ATG fråntas möjligheten att dela ut Jackpots. Man föreslår istället att vinsttak återinförs på alla spel. Man anser också att spelarna har ett berättigat behov av att få behålla Harry Boy. Inspektionen pekar också på riskerna om direktspel på hästar från ombud införs och föreslår att en begränsning skrivs in i kommande koncession för ATG.

Lotteriinspektionen är negativ till förslaget att införa livstidsvinster, att tillåta de statliga bolagen att använda varuvinster, att införa begränsade kontantvinster i värdeautomatspel samt att slopa förbudet mot anställda och funktionärer att delta i värdeautomatspel. Inspektionen anser också att de statligt styrda aktörerna bör behandlas lika vad gäller preskriberade vinster och öresavrundningar.

Man framhåller dessutom i sitt yttrande att man anser att den nuvarande tillståndsgivningens organisation i allt väsentligt fungerar väl.

Svenska Penninglotteriet AB

Penninglotteriet avvisar utredningens förslag att slå samman Penninglotteriet och Tipstjänst och föreslår istället att staten genom koncessionerna aktivt skall styra spelmarknaden och att man återgår till de ursprungliga gränserna mellan turspel och skicklighetsspel så att Penninglotteriet tilldelas koncessionen för turspel, Tipstjänst för vadhållning inom idrott och annan verksamhet (utom hästsport) samt ATG för vadhållning inom hästsport. Man anser också att ett för de statligt kontrollerade spelbolagen gemensamt distributions- och kommunikationsnät skapas tex. genom att ett särskilt bolag med ansvar för det tekniska nätverket bildas. Genom förslaget menar man att gränsdragningen och konkurrensen gäller produkterna och inte tekniken, att antalet spel kommer att minska och att en gemensam distribution kommer att underlätta för ombuden och förbättra servicen i glesbygden.

I remissvaret poängterar man vidare fördelen med att behålla företagsnamnen Tipstjänst och Penninglotteriet och att sysselsättningen på Gotland inte får hotas. Man anser att utflyttningen av Penninglotteriet till Gotland varit mycket lyckosam och pekar på att sammanslagningen mellan Penninglotteriet och Tipstjänst skulle medföra stora kostnader samt att många fusioner misslyckas.

Penninglotteriet anser vidare att folkrörelsernas roll inom spel- och lotteribranschen bör belysas och fastläggas, att 1994 års lotterilag bör ses över samt att livstidsvinster och varuvinster bör få ingå i fasta vinstplaner. Man anser dock inte att slumpgenererade val inom skicklighetsspelen bör tillåtas.

AB Tipstjänst

Tipstjänst tillstyrker utredningens förslag att slå samman Tipstjänst och Penninglotteriet. Man menar att det optimala ur ägarsynpunkt är att all verksamhet lokaliseras till Sundbyberg. För att lösa sysselsättningsproblemet föreslår Tipstjänst dock att det nya bolaget får möjlighet att införa vadhallning på hundkapplöpningar som också kan administreras från Gotland. Man poängterar också att det nya bolaget av konkurrensskäl bör få en öppen koncession fri från detaljreglering.

Tipstjänst stödjer utredningens förslag om ett vinstdelningssystem mellan staten och folkrörelserna. Man delar dessutom utredarnas uppfattning att ATG:s möjligheter till jackpots slopas och att en möjlighet till utbetalning av kontantvinster från värdeautomater upp till 99 kronor bör införas. Man anser dock att denna maximigräns kan höjas ytterligare.

Tipstjänst tillstyrker också att medel anslås till forskning om spelberoende.

Tipstjänst motsätter sig förslaget om begränsad dragningstäthet och anser att det ankommer på de statliga spelbolagen att verka för att inte minderåriga deltar i spelen.

AB Trav och Galopp (ATG), Svenska Travsportens Centralförbund (STC), Svenska Galoppsportens Centralförbund (SGC)

ATG, STC och SGC har valt att gemensamt yttra sig över rapporten. Man avstyrker förslagen att ATG:s möjligheter att anordna jackpots begränsas, att ATG endast i begränsad utsträckning får arrangera spel på utländska tävlingar och att det statsägda spelbolaget skattebefrias. Man bedömer att effekterna av de mot ATG och hästsporten riktade åtgärderna kan beräknas till ca 150 mkr. Man anser också att utredningen bortser från

berättigade konsumentintressen och pekar på de betydande ekonomiska konsekvenserna av att det teknologiska samarbetet mellan ATG och Penninglotteriet bryts.

Man föreslår istället att staten bör skilja på önskemålet att få mer pengar från hästsporten och på spelmarknadsåtgärderna, att man bör vidta rättvisa, funktionella och konkurrensneutrala åtgärder, att man bör bädda för en stark konkurrens mot utlandet, ge möjlighet till nordisk spelsamverkan, ge ATG en öppen koncession och att man bör ersätta skatten för ATG och hästsporten med en avtalad medelsfördelning. Man föreslår också att staten upptar diskussioner om hur trav- och galoppsporten vid en gynnsam spelutveckling kan överföra ytterligare resurser till staten och/eller ta ett ökat ansvar för breddsatsningar inom hästsporten. Sporten bör vid en ogynnsam utveckling kunna få minska sina åttaganden.

Folkrörelserna Samarbetsorgan för Lotteriåtgärder (FSL)

FSL ser fördelar i en sammanslagning av Penninglotteriet och Tipstjänst. Idrotten kan acceptera ett öronmärkningssystem, medan övriga organisationer är mer tveksamma. FSL tillstyrker förslaget att dragningsstämningen begränsas och att begränsningar införs i rätten att använda jackpots. Man föreslår ett allmänt vinsttak på tex. 150-200 ggr basbeloppet. FSL tillstyrker en utvidgad åldersgräns och att två miljoner kronor årligen avsätts till forskning om spelberoende. Man tillstyrker också kontantvinster upp till 99 kr i värdeautomater och att anställda och funktionärer får delta i värdeautomatspelen. Man anser också att Lotteriinspektionens nuvarande roll bör få fortsätta.

FSL avstyrker att de statliga spelbolagen får använda varuvinster och livstidsvinster. Man motsätter sig också att ATG profilerar sina hästspel som turspel genom slumpgenerering. Man har slutligen inget att invända mot förslagen om skattefrihet, ATG's vadhållning på utländska spel eller att ATG blir delägt av staten.

Folkrorelsespel i Norden AB (FINAB)

FINAB tillstyrker sammanslagningen av Penninglotteriet och Tipstjänst och att det statliga bolaget undantas skattskyldighet. Man tillstyrker begränsningar i dragningsstämningen, en utvidgad 18-årsgräns, att ett årligt belopp avsätts till forskning om spelberoende och att Lotteriinspektionen får behålla sin dubbla roll. Man tillstyrker också att vinster i värdeautomatspel upp till 99 kr får växlas in mot kontanter, men detta bör även få gälla folkrorelsernas spel.

FINAB anser dessutom att såväl det statsägda bolaget som ATG och folkrörelserna bör få lika rätt att använda jackpots, men att ett tak sätts som är lika för alla, tex 250 ggr basbeloppet.

FINAB avstyrker den föreslagna öronmärkningsmodellen och att det statliga bolaget får använda varuvinster och livstidsvinster. Man avstyrker också att anställda och funktionärer får delta i värdeautomatspel. Slutligen motsätter man sig att ATG får profilera sitt hästspel med slumpgenerering.

Folkhälsoinstitutet

Folkhälsoinstitutet stödjer rapportens förslag om sammanslagning av Penninglotteriet och Tipstjänst, utvidgad åldersgräns och att medel årligen avsätts till forskning om spelberoende. Folkhälsoinstitutet betonar samtidigt vikten av att medel även avsätts för behandling av spelberoende. Man stödjer också rapportens inställning om vikten av en stark statlig roll och ställning på den svenska spelmarknaden.

Riksförbundet för spelberoende

Riksförbundet för spelberoende tycker att det är mycket positivt att rapporten uppmärksammat skadeverkningarna av spel och välkomnar förslaget om ett långsiktigt stöd till forskningen på området. Man betraktar dock det föreslagna stödet på två miljoner kronor årligen som ett minimibelopp och föreslår istället att en promille av nettointäkterna från spelbolagen för staten per år avsätts. Riksförbundet är vidare positivt till sammanslagningen av Tipstjänst och Penninglotteriet och stödjer förslaget om en utvidgad åldersgräns. Dessutom anser man att mer resurser bör läggas ner på att eliminera illegalt spel och på att motarbeta spel på kredit.

Riksidrottsförbundet (RF)

RF vidhåller sin uppfattning att behov finns att segmentera marknaden och att folkrörelserna därvid får ett väl definierat utrymme. Man förväntar sig att direktiv ges i de statliga bolagens koncessioner så att konkurrenssituationer med folkrörelserna undviks.

RF ser positivt på en sammanslagning av Tipstjänst och Penninglotteriet och på förslaget om fördelning av det statliga bolagets överskott. Man kan dock inte odiskuterat acceptera fördelningsmodellen. Även förslaget om folkrörelsernas inflytande i det statliga spelbolagets styrelse överensstämmer med RF's önskemål. Man ställer sig också bakom principerna om att bevara ett finansiellt monopol på spelmarknaden i

Sverige. Däremot finner man inte skäl att acceptera utredningens förslag angående varuvinster.

Folkrörelsernas Lotteribyrå/A-lotterierna (FLB)

FLB tillstyrker förslaget om en sammanslagning av Tipstjänst och Penninglotteriet, under förutsättning att en tydlig segmentering sker av den totala spelmarknaden. Man är positiv till utvidgade åldersgränser, anslag till forskning om spelberoende och att dragningsstätheten begränsas.

Man är däremot kritisk till förslaget om vinstdelningssystem och menar att samhället måste stödja en utveckling där folkrörelserna genom egen aktivitet får möjlighet att bedriva sin verksamhet och till egen finansiering. Man avvisar också förslaget om att statliga bolag får ha varuvinster.

FLB anser att hela frågan om att hålla inne vinstmedel från vissa spelomgångar bör behandlas i anslutning till en utredning om en segmentering av spelmarknaden och man avvisar förslaget till jackpotmonopol för det statsägda bolaget. Man anser att ett högsta tak för s.k. Jackpots bör övervägas.

Man anser slutligen att förändringar i tillståndsgivningens organisation bör övervägas.

Instanser utanför remisslistan

Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund, Reumatikerförbundet, Länkens Kamratförbund och IOGT-NTO ställer sig, i stort, bakom FSL's yttrande. Cancerfonden och Synskadades Riksförbund är mot förslagen i utredningen och anser att folkrörelserna själva måste kunna finansiera sig med spel och lotterier.

Svenska Scoutförbundet är positiva till förslaget om ett vinstdelningssystem men vill även att folkrörelserna får möjlighet att tillsammans utveckla, driva och sälja spel i eget bolag.

Unga RBU-are och DUNS vill ha en styrelserepresentant med erfarenhet av handikapp i det nya spelbolaget. Svenska Fotbollförbundet förordar fotbollskompetens i styrelsen, liksom det idag finns i AB Tipstjänst styrelse.

Länsstyrelsen i Gotlands län och Penninglotteriets personalklubb betonar att sysselsättningen på Gotland, både kvantitativt och kvalitativt måste värnas.

Sveriges livsmedelshandlareförbund och Tingsryds kommun anser att de nya koncessionerna bör innehålla ett ansvar att öka servicen på glesbygden.

Interaktiva Lotterier i Skandinavien AB uttalar sig mot att man motverkar privata intressen samtidigt som nationella spel och lotterier förbehålls ett fåtal anordnare.

LSU är i stort sett positiva till förslaget om vinstdelning, men påpekar bl.a. vikten av att inte använda barn- och ungdomsorganisationer som ett medel i marknadsföringen.

Köpmannaförbundet föreslår "...att en ny utredning tillsätts med uppdrag att mer förutsättningslöst analysera spelmarknaden och också granska spelbolagens rikstäckande distribution genom ombud."

ÖVERVÄGANDEN OCH FÖRSLAG I RAPPORTEN

9.1 Sammanslagning av Penninglotteriet och Tipstjänst

Konsumentverket, FINAB och Folkhälsoinstitutet tillstyrker en sammanslagning. Konsumentverket anser dock att krav på rikstäckande service bör uppställas. Även RF, Lotteriinspektionen och Riksförbundet för Spelberoende är positiva.

FSL ser fördelar med sammanslagningen och inte heller Statskontoret har något att invända.

RRV tillstyrker förslaget men efterfrågar alternativa lösningar på hur verksamheten skall organiseras.

Tipstjänst tillstyrker en sammanslagning och menar att det optimala är att all verksamhet lokaliseras till Sundbyberg. Även FLB tillstyrker förslaget under förutsättning att en tydlig segmentering sker av den totala spelmarknaden.

ATG/STC/SGC har förståelse för statens behov av omorganisation men påpekar de ekonomiska konsekvenserna av att samarbetet mellan ATG och Penninglotteriet upphör.

Konkurrensverket avstyrker förslaget då det leder till minskat konkurrenstryck och minskad intern effektivitet. Även Penninglotteriet avstyrker förslaget och menar att det leder till stora kostnader, att fusioner sällan lyckas och att sysselsättningen på Gotland inte får hotas.

9.2 Öronmärkning av det statsägda bolagets överskott

(Under denna rubrik behandlas även synpunkter angående Tipstjänst nuvarande stöd till idrotten, beskattning, överskottsmottagare och folkrörelsernas inflytande.)

Konsumentverket, Lotteriinspektionen och Tipstjänst tillstyrker utredningens förslag om öronmärkning och beskattning. Även Statskontoret tillstyrker förslaget om att ett vinstdelningssystem införs.

ATG/STC/SGC har förståelse för statens behov att knyta utvecklingen i de statliga spelbolagen till folkrörelserna. Man föreslår också att skatten för ATG/hästsporten ersätts med en avtalad meddelsfördelning.

FINAB tillstyrker skattefriheten men avstyrker den föreslagna öronmärkningsmodellen eftersom den enbart garanterar staten ökade inkomster.

FSL säger att idrotten kan acceptera ett öronmärkningssystem, medan övriga organisationer är mer tveksamma. FSL har inget att erinra mot förslaget om skattefrihet.

FLB är kritiska till förslaget om vinstdelningssystem och menar att folkrörelserna genom egen aktivitet skall kunna klara sin verksamhet och finansiering.

RF ser positivt på förslaget om vinstdelningen, men kan inte odelat acceptera fördelningsmodellen. RF är också positiv till att folkrörelserna får inflytande i de statliga spelbolagens styrelser.

RSV har inget att erinra mot förslaget att slopa lotteriskatten. Man anser dock att liknande beskattning bör införas för ATG.

RRV anser att de statliga spelbolagen bör beskattas enligt lagen om statlig inkomsskatt.

9.3 Det statsägda bolagets koncession

***Livstidsvinster**

Penninglotteriet och Konsumentverket är positiva till förslaget om livstidsvinster. Lotteriinspektionen, FSL och FINAB avstyrker förslaget.

***Dragningstäthet**

Lotteriinspektionen, Konsumentverket, FSL, FINAB och FLB tillstyrker att dragningstätheten begränsas medan Tipstjänst motsätter sig förslaget.

***Varuvinster**

Penninglotteriet och Konsumentverket tillstyrker förslaget om varuvinster. Lotteriinspektionen, FSL, FINAB, RF och FLB avvisar förslaget.

***Vadhållning på annat än idrott**

Lotteriinspektionen och konsumentverket är positiva till att tillåta viss vadhållning på annat än idrott.

***Vinstandelar**

Konkurrensverket anser att syftet att minska vinståterbäringen lättare uppnås genom normgivning än via strukturella åtgärder.

***Preskriberade vinster och öresavrundningar**

Lotteriinspektionen anser att alla aktörer med statligt inflytande bör behandlas lika vad gäller möjligheten att använda preskriberade vinster och öresavrundningar.

9.4 Åtgärder som berör hästsporten och ATG:s koncession

***Begränsningar av ATG:s möjligheter att anordna Jackpot-spel**

Konsumentverket och AB Tipstjänst tillstyrker förslaget. FSL tillstyrker begränsningar i Jackpots och föreslår ett allmänt vinsttak på tex. 150-200 ggr basbeloppet.

Lotteriinspektionen delar utredningens syn att hästsporten/ATG kan bidra ytterligare till staten och folkrörelsernas finansiering men anser att det statsägda bolaget gynnas för kraftigt av förslaget. Man föreslår istället ett vinsttak på alla spel.

FINAB anser att det statsägda bolaget, ATG och folkrörelserna bör få lika rätt till Jackpots, men föreslår ett vinsttak på tex. 250 ggr basbeloppet.

FLB avvisar förslaget om Jackpotmonopol och anser att ett vinsttak bör övervägas samt att hela frågan bör behandlas i en utredning om en segmentering av marknaden.

Statskontoret avstyrker ensamrätt på jackpotspel och anser att staten istället avtals- och beloppsmässigt bör fördela spelen mellan aktörerna.

ATG/STC/SGC avstyrker förslaget och beräknar att effekterna för ATG/hästsporten om förslaget genomförs blir ca 150 miljoner kronor. Man föreslår att staten skiljer på önskemålet om mer pengar från hästsporten och spelmarknadsåtgärderna. Man föreslår också att staten upptar diskussioner om hur ATG/STC/SGC vid en gynnsam spelutveckling kan överföra ytterligare resurser till staten och/eller folkrörelserna.

***Slumpgenerering av hästspel och spel på hästtävlingar i utlandet**

Lotteriinspektionen är positiv till spel på hästtävlingar i utlandet och anser att spelarna har ett berättigat behov att få behålla Harry-Boy spelet.

Penninglotteriet, FSL och FINAB motsätter sig att ATG profilerar sina hästspel som slumpspel. FSL har inget att invända mot vadhållning på utländska spel.

ATG/STC/SGC avstyrker förslaget att man endast i begränsad utsträckning får arrangera spel på utländska tävlingar och anser att staten bör ge möjlighet till nordisk spelsamverkan. ATG föreslår att man får en öppen koncession så att justeringar av en spelform kan ske med godkännande av Lotteriinspektionen.

9.5 Lagstadgad åldersgräns utvidgas

Lotteriinspektionen, FSL, FINAB, Folkhälsoinstitutet, Riksförbundet för Spelberoende och FLB tillstyrker förslaget. Tipstjänst anser att det ankommer på de statliga spelbolagen att verka för att inte minderåriga deltar i spelen.

9.6 Stöd till forskning om spelberoende m.m

Lotteriinspektionen, Tipstjänst, FSL, FINAB, Folkhälsoinstitutet och FLB tillstyrker förslaget. Statskontoret tillstyrker men tar inte ställning till stödets storleksnivå. Riksförbundet för Spelberoende välkomnar förslaget men anser att två miljoner kronor årligen är en miniminivå. Konsumentverket betonar vikten av denna forskning och anser dessutom att det tex. i koncessionerna bör finnas regler för marknadsföringen av spel.

9.7 Förslag rörande spel på värdeautomater samt synpunkter på tillståndsgivningens organisation m.m.

***Tillåtande av lägre penningvinster i värdeautomatspel**

Tipstjänst tillstyrker förslaget om utbetalning av kontantvinster från värdeautomatspel upp till 99 kronor, men anser att maximigränsen kan höjas ytterligare. FSL och FINAB tillstyrker förslaget men FINAB anser att förslaget även bör gälla folkrörelsernas spel. Lotteriinspektionen avstyrker förslaget då man menar att allt spel på värdeautomater leder till kontantutbetalningar.

***Sloppande av förbud mot att anställda och funktionärer deltar i värdeautomatspel**

FSL tillstyrker förslaget. Lotteriinspektionen och FINAB avstyrker förslaget för att undvika misstankar om fusk.

***Tillståndsgivningens organisation**

Statskontoret tillstyrker en översyn av tillståndsgivningens organisation och ansvarsfördelning och FLB anser att förändringar i tillståndsgivningens organisation bör övervägas. Lotteriinspektionen anser att den nuvarande tillståndsgivningen fungerar väl och FSL och FINAB tillstyrker att Lotteriinspektionens nuvarande roll får fortsätta.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 mars 1996

Närvarande: statsrådet Hjelm-Wallén, ordförande, och statsråden Hellström, Peterson, Thalén, Freivalds, Persson, Tham, Blomberg, Hedborg, Andersson, Winberg, Uusmann, Nygren, Ulvskog, Lindh, Johansson

Föredragande: statsrådet Persson

Regeringen beslutar propositionen 1995/96:169 Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst, m.m..